

Wieloletnie Ramy Finansowe UE 2014-2020

*Ewelina Jelenkowska-Luca'
Komisja Europejska –
Przedstawicielstwo w Polsce*

Czym są Wieloletnie Ramy Finansowe UE?

- Nadają unijnym priorytetom politycznym wymiaru finansowego na okres co najmniej 5 lat
- Narzucają dyscyplinę budżetową i zapewniają wydatkowanie funduszy Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zgodnie z celami jej polityki
- Przyjmowane są jednomyślnie przez Radę UE po uzyskaniu zgody Parlamentu Europejskiego (który przyjmuje lub odrzuca cały pakiet, bez poprawek)
- Ustanawiają maksymalne roczne kwoty (pułapy) dla wydatków UE jako całości oraz dla głównych kategorii wydatków (pozycje)
- Nie są tak szczegółowe jak budżet roczny

Czym są Wieloletnie Ramy Finansowe UE?

- WRF funkcjonują w Unii Europejskiej od 1988 roku i obejmują okresy od 5 do 7 lat.
- Tzw. Pakiet Delorsa I na lata 1988–1992 skoncentrowany był na ustanowieniu rynku wewnętrznego oraz konsolidacji wieloletniego programu ramowego badań i rozwoju.
- Tzw. Pakiet Delorsa II na lata 1993–1999 nadawał priorytetowe znaczenie polityce społecznej i spójności oraz wprowadzeniu euro.
- „Agenda 2000” obejmowała okres 2000–2006 i poświęcona była rozszerzeniu Unii.
- WRF na lata 2007–2013 nadały priorytet trwałemu rozwojowi gospodarczemu i konkurencyjności w celu tworzenia nowych miejsc pracy

Tajemnica sukcesu Wieloletnich Ram Finansowych

- **Dyscyplina i przewidywalność** : Pułapy ogólne, jak i te przypisane poszczególnym sektorom, jak również wymogi dotyczące podstaw prawnych pozwalają Unii Europejskiej na efektywną kontrolę wydatków.
- **Kompromisy, na których można budować**: Problemy związane z różnicą stanowisk coraz bardziej licznych państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego oraz innych zainteresowanych sektorów mogą łatwiej znaleźć rozwiązanie.

...jednak Ramy wciąż wymagają doskonalenia

- **Brak elastyczności:** Utrudniona reakcja na nieprzewidziane okoliczności i zmieniające się priorytety.
- **Zbyt duża koncentracja na „saldzie netto”:** Tzw. logika „sprawiedliwego zwrotu” postrzega wydatki przez pryzmat wkładów poszczególnych państw i nie uwzględnia europejskiej wartości dodanej.
- **Dominacja liczb nad sposobem realizacji:** Negocjacje nie biorą pod uwagę warunków, w jakich miałyby przebiegać efektywna realizacja.
- **Przewaga grantów zmniejsza efekt dźwigni funduszy:** Zakres działania instrumentów inżynierii finansowej łączących fundusze europejskie z kredytami i funduszami prywatnymi jest wciąż bardzo ograniczony.

Nowe zasady zarządzania budżetem

- **Realizacja priorytetów politycznych:** Wprowadzenie w życie Traktatu Lizbońskiego, wsparcie w realizacji strategii Europa 2020
- **Europejska wartość dodana:** Stosowanie się do zasady subsydiarności, zachowanie komplementarności pomiędzy budżetem Unii Europejskiej a budżetami państwowymi/regionalnymi.
- **Budżet ukierunkowany na wyniki:** Budżetowanie zadaniowe, warunkowość, uproszczona implementacja.
- **Wzajemne korzyści dzięki solidarności:** Reformy wymagają solidarności; wzajemna zależność na wspólnym rynku wymaga solidarności, ale przynosi też rozległe korzyści. Solidarność umożliwia działanie skoncentrowane na poszczególnych obszarach geograficznych.
- **Reforma finansowania budżetu:** Środki własne UE powinny być powiązane z politykami wspólnotowymi. Należy pracować nad przejrzystością i sprawiedliwym postępowaniem.

WRF: procedura przyjmowania

- Obejmują wydatki UE **na okres 7 lat** (co najmniej 5)
- Równoległe do porozumienia WRF przyjmowane są **projekty nowych polityk sektorowych UE** stanowiące podstawy prawne do wdrażania WRF (spójność, rolnictwo, badania, itp)
- Pierwszy **projekt WRF przygotowuje Komisja Europejska** w oparciu o priorytety polityczne na najbliższe lata a także analizę funkcjonowania dotychczasowych ram finansowych
- Projekt poddawany jest negocjacom pomiędzy Państwami Członkowskimi w radzie UE (COREPER II, Friends of Presidency, GAC i rady sektorowe) z **wymaga zgody Parlamentu Europejskiego** (bez możliwości wnoszenia poprawek)
- Po zatwierdzeniu projektu budżetu przez Parlament Europejski, **Rada UE ds. ogólnych przyjmuje jednomyślnie rozporządzenie określające WRF.**
- Proces przyjmowania WRF od przedstawienia projektu przez Komisję Europejską do, zatwierdzenia przez Radę UE **trwa około 18 miesięcy**; przyjęcie odpowiednich podstaw prawnych dla programów finansowanych w ramach WRF **zajmuje kolejne 12 miesięcy**

WRF: źródła finansowania

Trzy rodzaje dotychczasowych źródeł finansowania wydatków UE:

- Zasoby własne oparte na DNB („składki krajowe” oparte na DNB poszczególnych państw członkowskich): **około 76% w 2011 r.**
- Tradycyjne zasoby własne (opłaty wyrównawcze od cukru oraz opłaty rolne i cła): **około 12% w 2011 r.**
- Zasoby własne oparte na VAT (część krajowego podatku VAT pobierana przez państwa członkowskie na szczeblu krajowym): **około 11%** w 2011 r
- System jest **niejasny i skomplikowany** m. in. zawiera **zawity i nieaktualny system rabatów** zarówno dla Wielkiej Brytanii jak i Niemiec, Holandii, Austrii i Szwecji, przyznanych za podstawie tzw. zasady z Fantainbleu mówiącej że udział w budżecie UE powinien być współmierny do zamożności danego kraju

Reforma źródła finansowania

- Rezygnacja ze skomplikowanego systemu zasobów własnych w oparciu o VAT pozyskiwany przez państwa członkowskie na rzecz **nowego bardziej bezpośredniego systemu VAT**, w którym maksymalnie do 2% z VAT krajowego jest automatycznie przekazywane do budżetu UE
- Wprowadzenie **podatku od transakcji finansowych**
- **Zreformowanie rabatów** poprzez zastąpienie wszystkich istniejących korekt prostym i przejrzystym systemem kwot ryczałtowych powiązanych z poziomem dobrobytu państw członkowskich.

Procedura przyjmowania reformy:

- Rada UE przyjmuje decyzję jednomyślnie po konsultacji z Parlamentem Europejskim.
- Decyzja ta podlega ratyfikacji przez wszystkie państwa członkowskie zgodnie z ich wymogami konstytucyjnymi

WRF a budżet roczny

- Budżet roczny: tworzony **na podstawie WRF**
- Zawiera zestawienie **wydatków planowanych na dany rok**
- **Podzielony jest na kategorie** odpowiadające poszczególnym politykom/obszarom działalności UE, które są ściśle związane z nagłówkami tematycznymi zawartymi w WRF (np. badania i innowacje, Europa Globalna, etc.)
- Zawiera podobnie jak WRF **kategorie „zobowiązań”** (payment commitments) **oraz „płatności”** (payment appropriations) wynikające z faktu, że nie wszystkie środki zobowiązane w danym roku są płacone w tym roku (dot. programów wieloletnich)
- W wyjątkowych sytuacjach budżet roczny **może być zmieniony** po jego początkowym przyjęciu
- Wykonanie budżetu przechodzi co roku **audyt Europejskiego Trybunału obrachunkowego i jest zatwierdzane przez Parlament Europejski**

Budżet roczny: procedura przyjmowania

- **Komisja Europejska**, zbiera szacunki budżetowe wszystkich instytucji UE i przygotowuje wspólny skonsolidowany projekt budżetu najpóźniej do 1 września roku n-1 (zwykle jednak kwiecień-maj)
- **Rada UE** przyjmuje swoje stanowisko dot. projektu Komisji **przed 1 października** i przesyła je wraz z uzasadnieniem do Parlamentu Europejskiego
- **Parlament** ma następnie 42 dni na przyjęcie poprawek do stanowiska Rady. Rada może zaakceptować poprawki w ciągu 10 dni i przyjąć projekt budżetu.
- W przypadku braku zgody pomiędzy Radą oraz Parlamentem powoływany jest **Komitet Ugodowy**; tekst uzgodniony przez Komitet Powinien być zatwierdzony ostatecznie przez PE oraz Radę
- W przypadku braku zgody co do budżetu do końca roku, wdrażana jest **zasada „tymczasowych dwunastek”**, tzn. na każdy miesiąc nowego roku przeznaczana jest automatycznie kwota 1/12 budżetu z zeszłego roku (n-1)

Rola Komisji Europejskiej

- **Przygotowuje pierwszy projekt WRF** oraz projekty budżetów rocznych;
- Pełni podczas procesu negocjacji rolę **pomocnika, bezstronnego arbitra oraz adwokata interesów wspólnotowych**
- Pozostaje naturalnym sojusznikiem **Parlamentu Europejskiego**;
- Współdziała w kluczowych momentach z krajem przewodniczącym Radzie UE
- **Odpowiada** za prawidłowe wykonanie budżetu
- Przeprowadza **krytyczną ewaluację** działania WRF/budżetu i proponuje usprawnienia

WRF 2014-2020: kontekst polityczny

- **Kryzys** długu publicznego w strefie euro
- Ostre **środki oszczędnościowe** w większości krajów UE
- **Spowolnienie gospodarcze**, wzrost bezrobocia
- Główni płatnicy netto do budżetu za **zamrożeniem wydatków UE**
- Dla państwa UE 10 oraz „PIGS” polityka spójności oraz WPR pozostają ważnym **bodźcem wzrostu**

WRF 2014-2020: harmonogram prac

- **29 czerwca 2011:** ogłoszenie propozycji Komisji Europejskiej
- **2011: prace przygotowawcze** w ramach polskiej i duńskiej prezydencji oraz **propozycje Komisji dla poszczególnych sektorów** (m.in. Praca w ramach grup roboczych Rady, Konwencja MFF w Brukseli z inicjatywy polskiej)
- Czerwiec 2012 (prezydencja Danii) : **porozumienie polityczne** na poziomie Rady Europejskiej co do pułapów finansowania WRF
- Grudzień 2012: porozumienie między Parlamentem Europejskim a Radą w sprawie **szczegółowego rozporządzenia dot. WRF.**
- 2013: Przyjęcie **nowych podstaw prawnych** dotyczących poszczególnych programów i polityk w oparciu procedurę współdecydowania pomiędzy Radą i Parlamentem Europejskim
- 1 stycznia 2014 – **nowe WRF wchodzi w życie**

Propozycja WRF na lata 2014-2020: równowaga, która pomoże osiągnąć porozumienie

- **Równowaga między ambicjami politycznymi a realizmem**
  - Negocjacje dotyczące Wieloletnich Ram Finansowych odbędą się w kontekście ścisłej konsolidacji fiskalnej.
  - Przy 1,26 % Dochodu Narodowego Brutto propozycje Romana Prodiego z 2004 roku okazały się nierealistyczne.
    - Sumowanie potrzeb bez sprecyzowania priorytetów
    - W konsekwencji, propozycje komisji nie stanowiły punktu odniesienia w czasie negocjacji.

Nowe WRF: ambitne i realistyczne

	Kwota	Jako procent Dochodu Narodowego Brutto
WRF	EUR 1025 mld	1,05
Wydatki sklasyfikowane poza WRF	EUR 58, 5 mld	0,06
Razem	EUR 1083,5 mld	1,11

Dane liczbowe

WRF: ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA

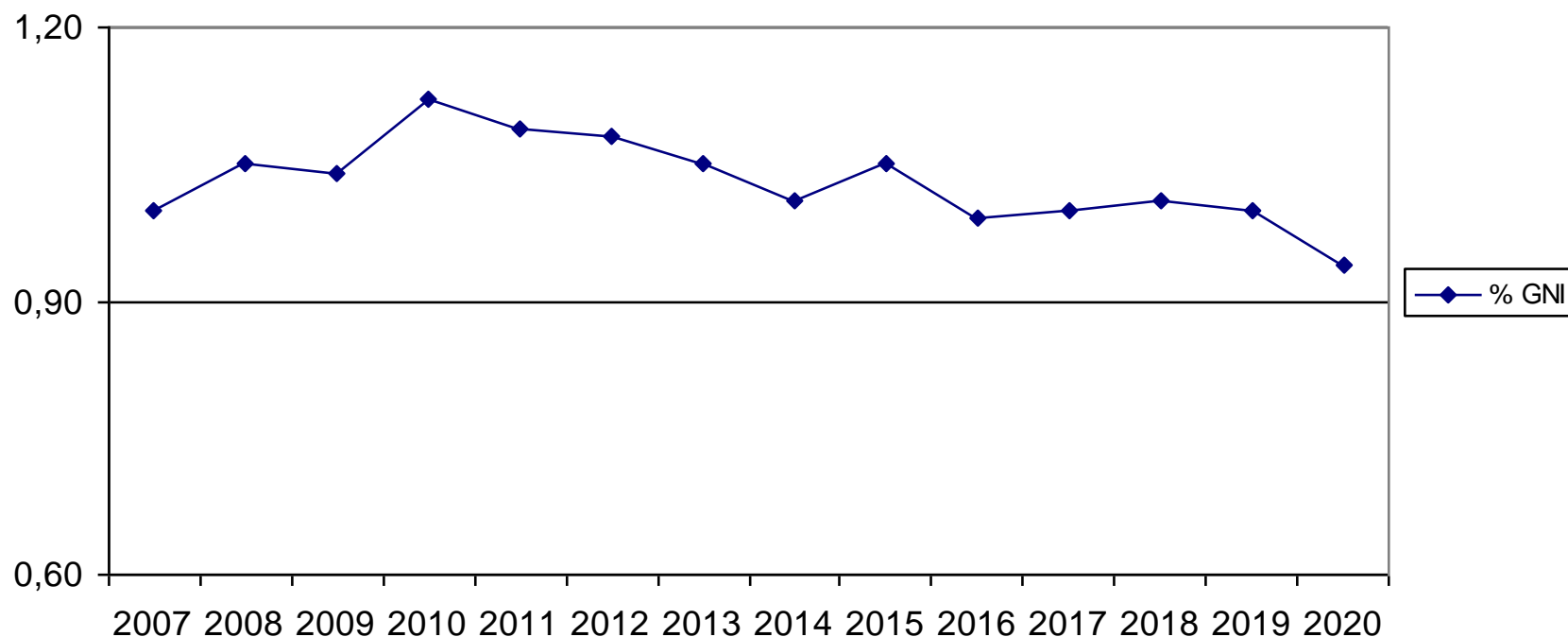
- Poziom na rok 2013 x 7 lat
  - = **1025 mld € przy cenach stałych z 2011**
  - = **1,05 % DNB**

WRF: ŚRODKI NA PŁATNOŚCI

- **972 mld € = 1 % DNB**

Poziom wydatków – lata 2007-2020

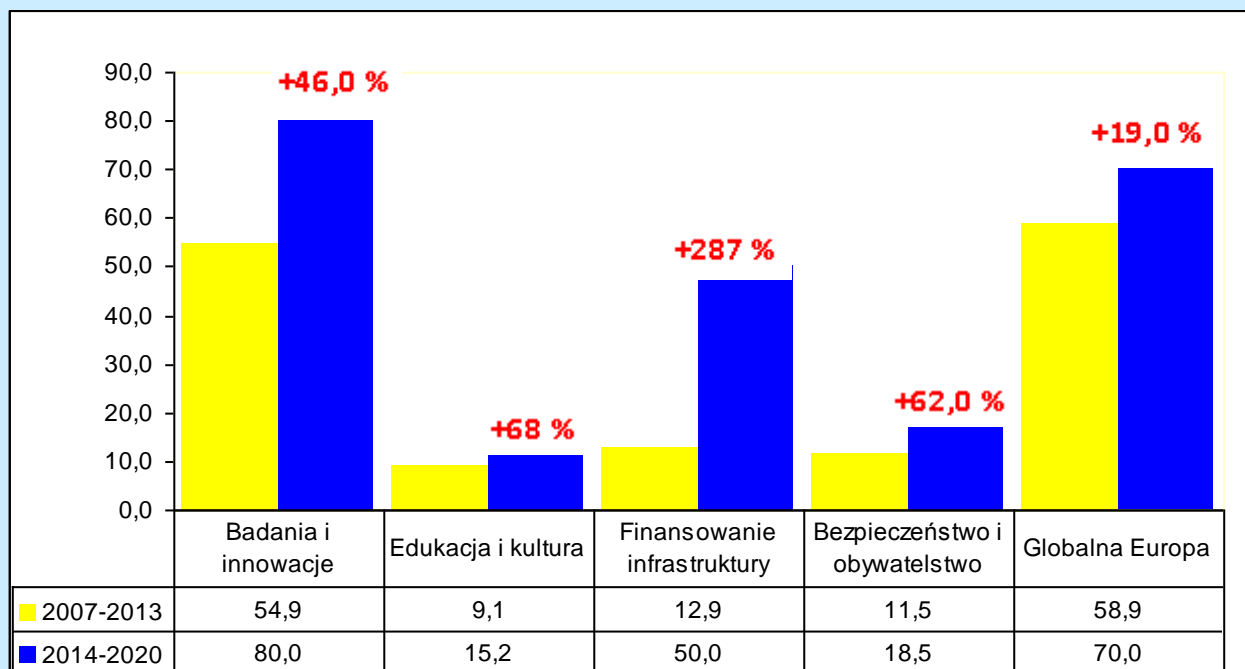
WRF: PUŁAPY ŚRODKÓW NA PŁATNOŚCI

Najważniejsze nowe elementy

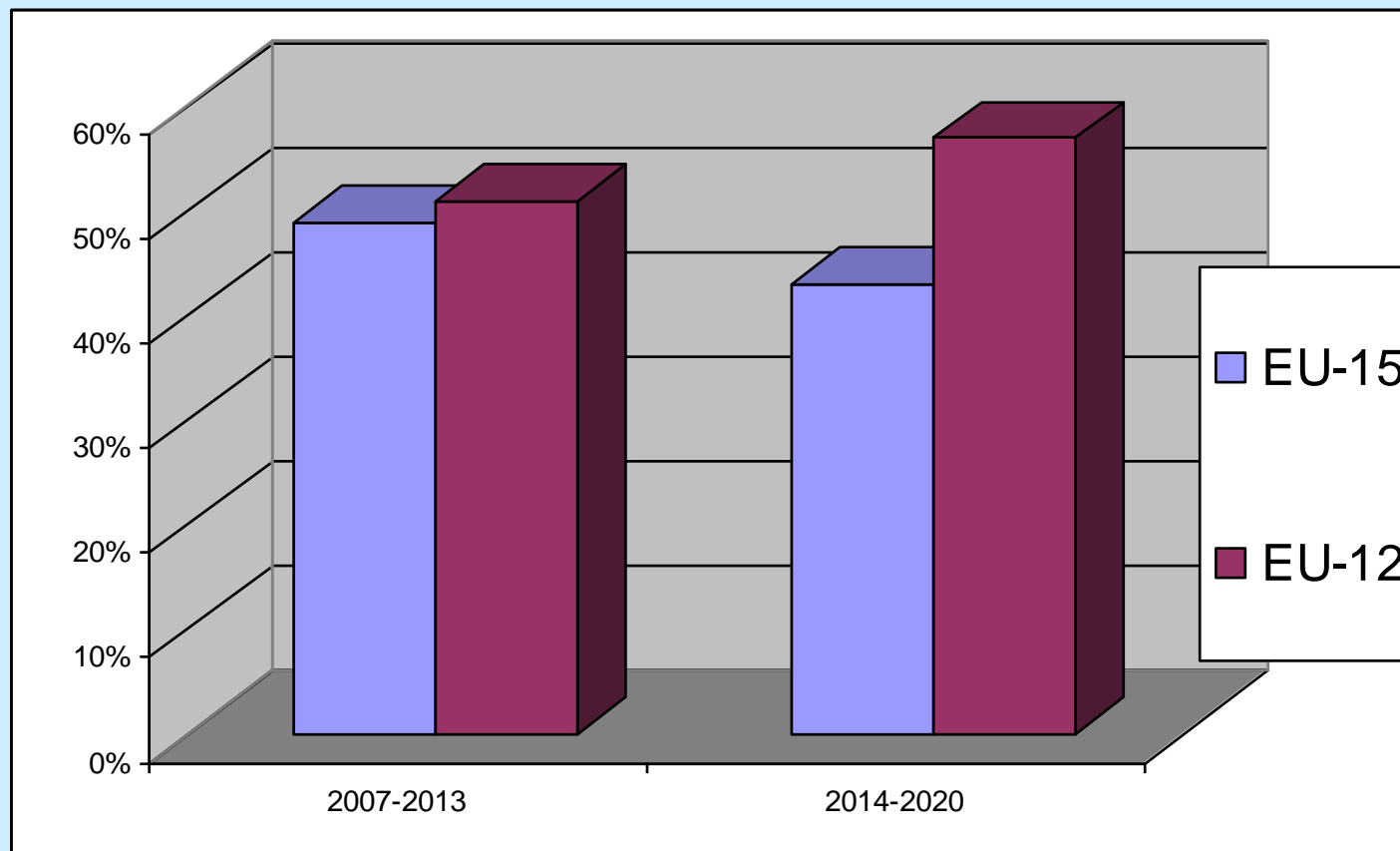
- Instrument „Connecting Europe”
- Innowacyjne instrumenty finansowe
- Kluczowe zmiany w zakresie badań, polityki spójności, rolnictwa i działań zewnętrznych
- Rygor administracyjny
- Uproszczenia
- Nowe środki finansowania budżetu

Mimo ograniczeń – znaczne kwoty przeznaczone na kluczowe obszary polityki unijnej

In billion €

Nowa polityka spójności

Nowa polityka spójności

- Wzmocnienie programowania strategicznego – *przełożenie celów UE na rok 2020 na priorytety polityki spójności*
- Poprawa programowania – zastosowanie specjalnych umów (partnership contracts), negocjowanych pomiędzy KE a Państwem Członkowskim określających cele i kryteria oceny
- Wprowadzenie silniejszych środków zachęcających (np. specjalnych rezerw dla regionów najlepiej wykorzystujących środki)
- Poprawa zarządzania finansowego
- Zmniejszenie obciążeń administracyjnych
- Uproszczenie dyscypliny finansowej

Nowa polityka spójności

- Zróżnicowanie geograficzne:
  - Inne oferta dla regionów mniej rozwiniętych, bardziej rozwiniętych i przejściowych (prostszy system – zastąpi obecne regiony "wchodzące" i "wychodzące,,)
  - Uwzględnianie obszarów o konkretnych właściwościach geograficznych i demograficznych
  - Tworzenie ambitnych strategii rozwoju miast
- Koncentracja tematyczna: przeznaczanie środków na ograniczoną liczbę kluczowych priorytetów

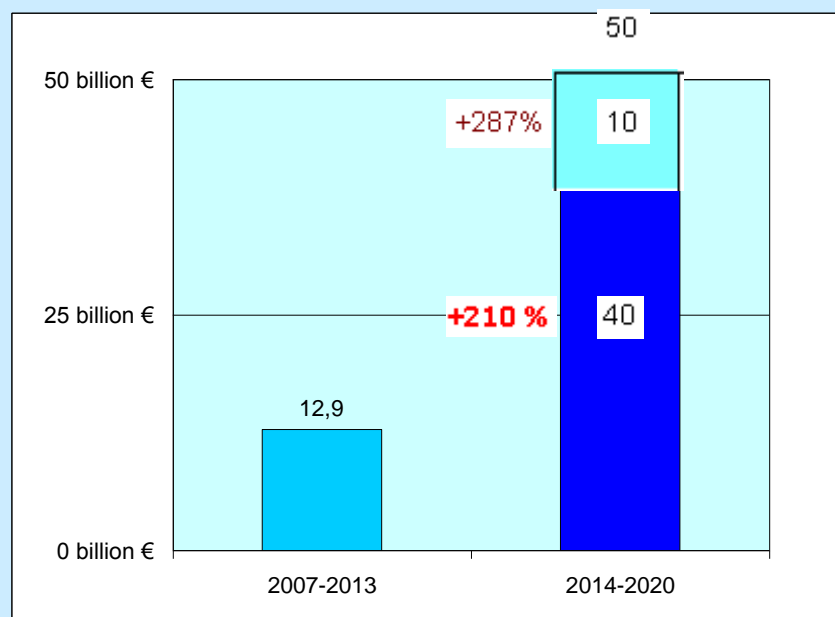
Instrument Connecting Europe

- Tworzenie połączeń transeuropejskich w zakresie **energii, transportu i sieci cyfrowych**.
- **Międzynarodowe inwestycje** z udziałem wielu państw sprzyjające rozwojowi rynku wewnętrznego.
- **Ścisłe współdziałanie z polityką spójności**, wspólne cele.
- Propozycja użycia europejskich obligacji projektowych

10 billion € from Cohesion Fund
 40 billion € from Connecting Europe Facility

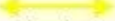
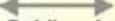

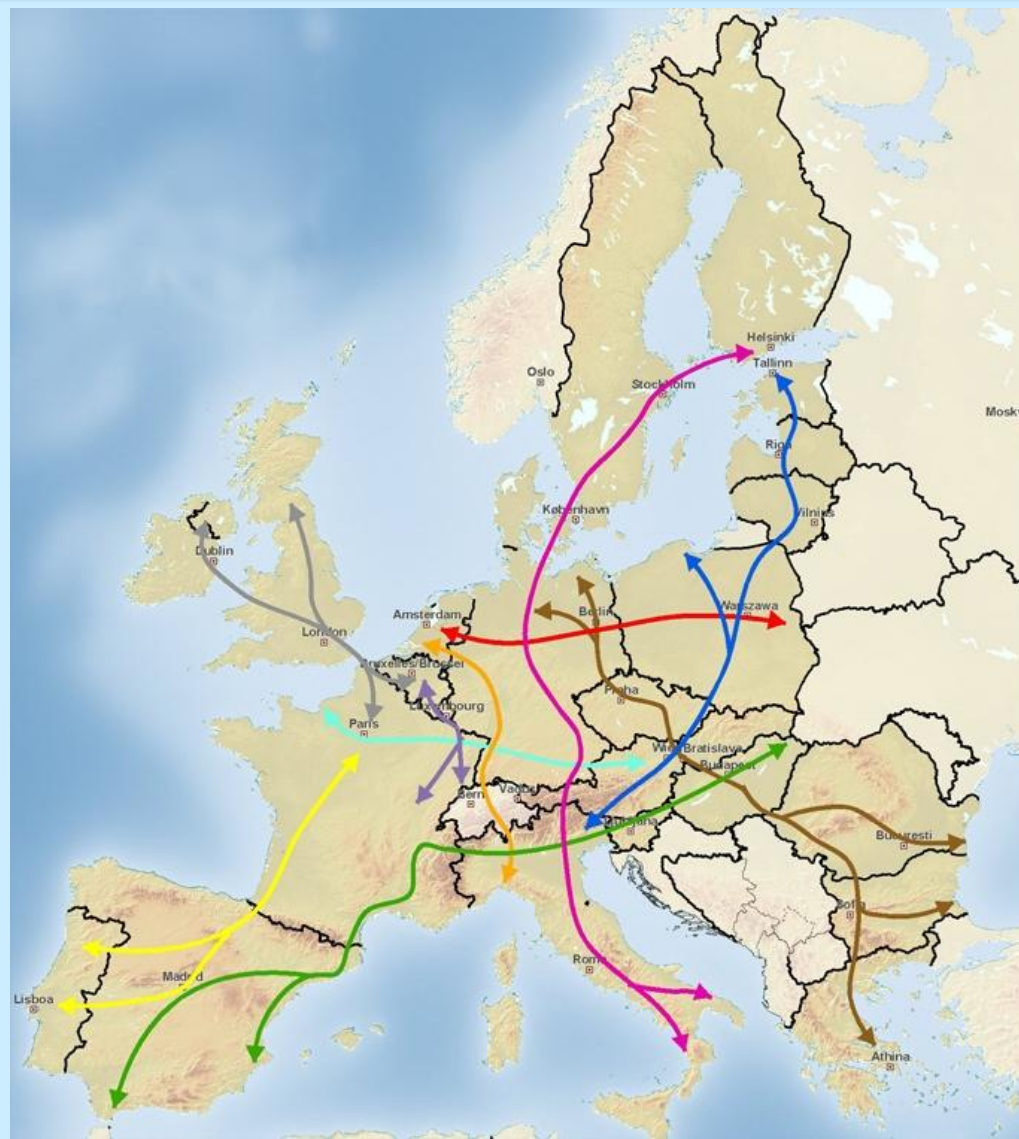
50 billion € for European Infrastructure

Connecting Europe

- 1) Baltic – Adriatic Corridor
- 2) Warsaw – Berlin – Amsterdam Corridor
- 3) Mediterranean Corridor
- 4) Hamburg – Lefkosia Corridor
- 5) Helsinki – Valletta Corridor
- 6) Genova – Rotterdam Corridor
- 7) Atlantic Corridor
- 8) Dublin – London – Paris – Brussels Corridor
- 9) Antwerp – Lyon – Basel Corridor
- 10) Seine – Danube Corridor

Program Ramowy na rzecz badań naukowych i innowacji

- Zgodność celów ze strategią Europa 2020 i Inicjatywą Flagową Unia Innowacji
- Integracja badań i innowacji w jednolitym programie
- Wsparcie dla wszystkich etapów procesu innowacji, z większym akcentem na działalność rynkową (np. demonstracja, pilotaż)
- Koncentracja na priorytetach politycznych UE - największych wyzwaniach społecznych
- Prostsze zasady i mechanizmy finansowania badań i innowacji

Horyzont 2020

Zakres:

- **Siódmy Program Ramowy (FP7) na rzecz badań naukowych i rozwoju technologicznego**
  - €53 miliardy (2007-13). 4 główne programy: Pomysły, Współpraca, Ludzie i Możliwości.
- Część dotycząca wspierania innowacji **Programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP);**
  - €3.6 miliardy (2007-13). 3 programy: Przedsiębiorczość i Innowacje, Intelligent Energy Europe and wsparcie dla działań ICT.
- **Europejski Instytut Technologii (EIT)**
  - Autonomiczny organ UE skupiający świat szkolnictwa wyższego, badań oraz biznesu w celu stymulowania innowacji. Wkład budżetu UE €309 milionów (2007-2013)

Horyzont 2020

- **Całkowita kwota dla programu Horyzont 2020: EUR 80 mld** w cenach stałych z 2011 r. - nie obejmuje funduszy na budowę ITER
- **46% wzrost** w stosunku do bieżącego okresu (2007-2013)
- Udział badań i innowacji w budżecie UE **wzrośnie do 8,5% w 2020 r.**

Program „Konkurencyjność i MŚP”

- Całkowity budżet programu: EUR 2.4 mld
- Nowe instrumenty finansowe dla wsparcia wzrostu MŚP, m.in. kapitał wysokiego ryzyka, pożyczki, poręczenia - akcje wdrażane przy pomocy międzynarodowych Instytucji Finansowych m.in. Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- Wsparcie MŚP w funkcjonowaniu na jednolitym rynku poprzez European Enterprise Network („one stop shop”) oraz wchodzeniu na rynki zewnętrzne

Program „Konkurencyjność i MŚP”

- Rozwijanie polityki horyzontalnej MŚP w oparciu o Small Business Act – promocja zasady „Think Small First” oraz najlepszych praktyk, „benchmarking”, wymiana doświadczeń, poprawa klimatu do działalności MŚP.
- Rozwój polityki turystycznej wprowadzonej przez Traktat z Lisbony
- Promocja przedsiębiorczości, m. in.: Erasmus dla Młodych Przedsiębiorców

Wieloletnie Ramy Finansowe

Dziękuję za uwagę